A°. 1859. N°. 259.

MAANDAG — 31 OKTOBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden, Maandag den 31. October 1859, des namiddags ten een ure.

Utrecht 29 Oct. 1859. De Burgemeester voornoemd, W. M. J. VAN DIELEN, Weth.

UTRECHT, Zondag 30 Oktober.

De geruchten gisteren medegedeeld omtrent eenige meerdere helderheid aan den politieken hemel houden stand, iets dat hun reeds eenige waarde bijzet. Men blijft verzekeren, dat Engeland de drie grondslagen voor de onderhandelingen van het kongres nl. akte nemen van het Zuricher verdrag, eerbiediging van de gemaakte wijzigingen wat het grondgebied betreft, en het zoeken naar middelen om Italië zijne rust te hergeven, heeft aangenomen. Men zegt echter ook, dat van Fransche zijde verlangd wordt dat het kongres zich niet bloot met Italië maar met eene algeheele herziening der verdragen van 1815 bezig houde. Eene zinsrede in het eergisteren per telegraaf medegedeeld artikel van den *Constitutionnel*, waarin op den Frankrijk vijandigen zin dier verdragen als de oorzaak der Italiaansche omwentelingen gewezen en gezegd wordt, dat het Fransche volk in deze eene genoegdoening verlangt, schijnt dit wel te bevestigen. Men wil dat dit punt het voornaamste doel der ontmoeting te Breslau was.

Omtrent die ontmoeting verneemt men weinig nadere bijzonderheden. Alleen wordt ook heden, even als in het gisteren door ons medegedeeld schrijven, uit Berlijn berigt, dat men wel zeker kan zijn, dat, zoo Pruissen en Rusland de restauratie in Italië al voorstaan, zij er niet met geestdrift voor in de bres zullen springen.

Mogt de restauratie plaats vinden, dan verzekert men, dat de hertog van Modena zich heeft verbonden afstand te doen ten behoeve zijner tienjarige nicht, die dan later in het huwelijk zou treden met den 11jarigen hertog van Parma, welk hertogdom voor een gedeelte onder zijn bestuur zal blijven en aldus met Modena vereenigd worden.

Uit Turijn verneemt men, dat de vergadering, welke eenige afgevaardigden zouden houden ter beoordeeling der handelingen van het ministerie, heeft plaats gehad, en voor het kabinet gunstig is afgeloopen. — De voorgenomen overbrenging van het hof van kassatie van Turijn naar Milaan, welke als eene vergoeding aan deze laatste stad moest strekken, voor het verlies harer positie als hoofdstad, vindt te Turijn allezins afkeuring. Het is trouwens ook moeijelijk een ieder te voldoen.

De Keurhessische konstitutie is te Frankfort nog niet ter sprake geweest. Het lijdt echter geen twijfel of zij zal, als zij ter sprake komt hare voorstanders vinden, en wel in de eerste plaats in Pruissen. De Keurhessische burgers gaan, naar men onder Berlijn zal zien, om zich Pruissens sympathie nog meer te verzekeren, tot eenen ongewonen maatregel over, welke het te verwonderen is dat de keurvorst nog niet onderdrukt heeft.

Berigten uit Engelsch-Indië melden, dat men er veel last blijft ondervinden van de rooverbenden.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Turijn, *Zaturdag*. Volgens de laatste tijdingen van Sicilië is de opstand aldaar nog niet onderdrukt, maar hebben de opstandelingen zich teruggetrokken in de gebergte. De gebroeders *Mostrichi* bevinden zich aan hun hoofd. De regering zendt onophoudelijk versterking van troepen tegen de opstandelingen.

Te Palermo, Messina en te Cantania hebben weer talrijke arrestatiën plaats gehad.

Zurich, *Zaturdag*. Heden hebben al de gevolmagtigden eene langdurige konferentie gehouden. Men zegt, dat de onderteekening der drie traktaten in de volgende week zal plaats hebben.

Graaf *Karolyi* wordt heden avond hier verwacht.

Londen, *Zaturdag*. De *Times* bevat een brief van keizer *Napoleon* aan koning *Victor Emmanuel*, van 20sten dezer, waarin hoofdzakelijk wordt gezegd, dat Italië behoort te bestaan uit verschillende onafhankelijke, door een bond vereenigde staten, die ieder voor zich zelven een eigen stelsel van vertegenwoordiging kunnen aannemen. De bond zal het beginsel der Italiaansche nationaliteit bekrachtigen en eene gemeenschappelijke vlag en een gemeenschappelijk douanen- en muntstelsel aannemen. Het centraal bestuur zal te Rome gevestigd zijn, zamengesteld uit vertegenwoordigers, door verschillende vorsten benoemd uit eene door de kamers dier staten opgemaakte lijst, ten einde de invloed der regerende vorsten-familiën, welke men beweert dat naar de zijde van Oostenrijk overhellen, opgewogen worde door het populair element. Het presidentschap der konfederatie moet worden opgedragen aan den Paus, die hervormingen zal invoeren. Oostenrijk moet het regt laten varen, om garnizoen te leggen te Piazensa, Ferrara en Commachio. De regten der hertogen zijn gereserveerd, doch de onafhankelijkheid van Centraal-Italië wordt mede gewaarborgd, doordien de vreemde interventie door die regeling wordt uitgesloten. Venetië moet een zuiver Italiaansche provincie zijn. Parma en Piacensa moeten met Piemont vereenigd worden. De hertogin van Parma moet Modena verkrijgen, terwijl Toskane, met eenige vergrooting van grondgebied, aan den groothertog *Ferdinand* moet worden teruggegeven. Voorts moet in Italië een stelsel van welbegrepen vrijheid ingevoerd, een Italiaansch bondsleger opgerigt en Mantua en Peschiera tot bondsvestingen verklaard worden.

Parijs, *Zaturdag*. Men zegt, dat de regeringen van Pruissen en Rusland het volkomen eens zijn over de voorwaarden voor een te houden kongres.

Parijs, *Zaturdag*. Rente 3 pCt. sloot 69.50.

Volgens het nieuwe reglement der beurs zullen de officiële affaires eindigen ten 3 ure, die door de assessoren ten 5 ure. Des avonds zal eene supplementaire notering worden publiek gemaakt. De rente zal ook met 2½ centimes variëren, nog andere bepalingen omtrent premiën en aktiën zijn gemaakt, algemeen heeft deze regeling veel genoegen gegeven.

De *Patrie* zegt mede, dat de Paus aan den heer *de Grammont* heeft verklaard, geneigd te zijn tot het invoeren van hervormingen in het burgerlijk bestuur zijner Staten.

Parijs, *heden*, *Zondag*. De *Moniteur* bevat een artikel, waarin wordt herinnerd hoe de Marokkanen in Augustus en September ons grondgebied in Algerië hebben aangevallen, terwijl verder gezegd wordt dat zooveel stoutmoedigheid en een zoo schuldig gedrag eene strenge kastijding verdienen. In geheel westelijk Algerië was ongerustheid verbreid en de veiligheid onzer Afrikaansche volksstammen in Algerië was overal ernstig in gevaar gebragt. Er moest dus gehandeld worden. Er werd tot eene expeditie besloten en de volgende depêche toont dat zij krachtig is aangevangen.

»Na een gevecht van drie uren heeft het 2. reg. Zouaven den adelaar op den heuvel Ain Tacourals geplant, waar ons geheel expeditiekorps bivouakeert. Wij hebben geen ernstige verliezen geleden." Het blad bevat nog een *communiqué*, waarin het berigt, dat Frankrijk Spanje hulpmiddelen zou verleend hebben voor de Spaansche expeditie tegen Marokko, onjuist wordt verklaard, en gezegd, dat Frankrijk niet met Spanje in zijne operatiën tegen Marokko medewerkt.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gister weder geene zitting kunnen houden wegens het niet aanwezig zijn van een voldoend aantal leden. De eindverslagen betreffende de onderwerpen van wet tot amortisatie van schuld en tot bekrachtiging van de koncessiën voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen zijn gereed.

— Z. M. heeft goedgevonden aan jhr. m. *H. B. Martini v. Geffen*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als auditeur bij den schuttersraad van het 2. bat. der 1. afd. rust. schutterij in de prov. N.-brabant; en tot auditeur bij evengem. schuttersr. te benoemen mr. *F. J. N. J. R. v. Hagens*, adv. te 's Bosch. — Voorts heeft Z. aan mr. *C. v. Citters*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als griff. bij het kantong. te Heinkenszand.

— Uit Dusseldorp wordt van den 27. geschreven, dat H. M. de Koningin-Moeder der Nederlanden aldaar den vorigen avond is aangekomen: in den namiddag van den 27. zou H. M. de reis naar Aken voortzetten,

— De gewone audientie van den Minister van Finantien zal op aanst. Donderdag 3. Nov. 1859 geen plaats hebben.

— Naar men verneemt, is de ritmeester *H. L. Smeets*, van het 4. reg. drag. te Arnhem in garnizoen in zijn rang en anciënniteit geplaatst bij het 1e reg. dragonders te Zutphen.

— Den 29. Okt. is de heer *v. d. Sande* als raadsheer in den Hoogen Raad geïnstalleerd. De voorzitter, de heer *de Greve*, is bij de welkomstgroet, tot den nieuw benoemden magistraatspersoon gerigt, op eene treffende wijze indachtig geweest aan de deugden en bekwaamheden van den overleden raadsheer, den heer *Modderman*, dien deze vervangt.

§— Het voorloopig verslag omtrent het IV Hoofdstuk der Staatsbegrooting is door de komm. van rapporteurs uitgegeven. Men drong in de afdeelingen vrij algemeen aan op eene spoedige indiening van een nieuw ontwerp tot herziening der regterlijke organisatie. Men gaf daarbij weinig ingenomenheid te kennen met het bij de diskussie over de wijziging van Hoofdstuk IV der begrooting voor 1858 de regering te dien aanzien bekomen antwoord.

Op nieuw wenschten onderscheidene leden in herinnering te brengen de wenschelijkheid der afschaffing van vele verouderde, doch niet ingetrokken wetten en verordeningen van Franschen oorsprong.

Eenige leden hebben gevraagd, of men eene spoedige aanbieding van het toegezegde wets-ontwerp, houdende herziening der bepalingen omtrent het verleenen van handligting aan minderjarigen, kon te gemoet zien.

Enkele leden bleven bij hunne overtuiging, dat de verpligtingen en bevoegdheden van vreemde maatschappijen regeling vorderen.

In ééne afdeeling werd, met verwijzing naar plaats gehad hebbende misbruiken in de toepassing der Zondagswet, de wensch naar eene herziening dier wet herhaald.

Ook de meer besprokene herziening van het stelsel van inschrijving en doorhaling der hypotheken kwam in ééne afdeeling weder ter sprake, en ernstig drong men er op aan, dat de bestaande wettelijke bepalingen wierden gewijzigd.

*— De stedelijke begrooting is nog niet vastgesteld. Alhoewel de raad er ook gister avond eene langdurige zitting aan wijdde, mogt het hem toch niet gelukken haar af te handelen, waarom de diskussiën morgen zullen worden hervat. Onder de nog aangenomen posten bevinden zich de post der pensioenen, voorloopig op *f* 8500, de kosten der dd. schutterij op *f* 6000, die der inkwartieringskazerne op *f* 4500, de subsidie aan het oude Zaturdags koncert op *f* 750 vastgesteld. Omtrent dezen laatsten post werd een voorstel tot weglating gedaan, omdat, blijkens de jongste cirkulaire van het *Coll. Music. Ultraj.*, het koncert niet meer, gelijk vroeger, voor ieder toegankelijk zou zijn, tenzij men lid van dat kollegie was. Het voorstel is echter in dien zin gewijzigd, dat de subsidie niet zal worden uitbetaald, tenzij werkelijk het koncert opensta voor het publiek.

Van de ontvangsten werden o. a. de volgende posten vastgesteld: *opcenten op 's rijks direkte belastingen f 60,997½, belastingen op voorwerpen van verbruik f 197,000, verkoop van stedelijke eigendommen, afkoop van grondrenten, enz. f 7,500, ontvangsten van verschillenden aard en toevallige baten f 16,381,38.*

Een voorstel, door den heer *Boer* gedaan, om den post van uitgaaf voor buitengewone werken met *f* 17,000 te verhoogen, tot oprigting eener armen-bewaarschool aan het boveneinde der stad, (de gelden daartoe te vinden uit de op de begrooting bezuinigde sommen en door vermindering van den post voor onvoorziene uitgaven met *f* 5000) werd verworpen, niettegenstaande de plaatsel. schoolkomm. reeds drie jaren geleden op de behoefte aan zoodanige school had gewezen, en het plan reeds sedert twee jaren bij den raad aanhangig is.

De Voorzitter heeft, na een voorstel van den heer *Pabst*, door dat lid daarop teruggenomen, verzekerd, dat het dagelijksch bestuur zich bezig houdt met de voorbereiding van een plan tot oprigting eener koornbeurs.

Het voorstel der begrootings-kommissie tot vermindering der eigen direkte belasting met *f* 15.000, zal morgen behandeld worden.

*— Met genoegen hebben wij heden kennis gemaakt met het rapport van den heer *Fijnje*, aan

het Amsterdamsch-Utrechtsch spoorweg-komitee gedaan, aangaande den weg van Utrecht over Culemborg naar 's Bosch, met de overbrugging van die rivieren. Het is zonderling, dat de daarin voorkomende cijfers zoo zeer verschillen met die, welke door de reg. worden opgegeven. De heer *Fijnje* toch zegt: »De kosten van aanleg voor den weg van Utrecht over Culemburg naar 's Hertogenbosch, voor *dubbele spoorbaan* berekend, zijn op *f* 7,950,000, geraamd, en de kosten van overbrugging der rivieren de Lek, de Waal en de Maas, voor *enkele spoorbaan* op *f* 10,000,000;" en wat leest men nu in het verslag der regering aangaande dien weg. »De lijn Utrecht-Culemborg's-Bosch is eene der kostbaarste die gemaakt kunnen worden, uit hoofde der vele moeijelijkheden, waartoe de waterstaatsbelangen aanleiding geven. Volgens eene van regeringswege gedane opneming en berekening is die lijn lang 49.560 el en kost in totaal *f* 20.755.000, waarin ruim *f* 16.000.000 voor de bruggen en bijbehoorende werken is uitgetrokken."

Nu is het waar, dat het verschil slechts ruim twee millioen gulden, of 1/10 bedraagt, maar daarbij spreekt de reg. niet van een dubbel spoor, zoo als de heer *Fijnje*, en is het verschil in het voornaamste cijfer, de overbrugging in het oog loopend.

Verder is het van belang te weten, dat de heer *Fijnje* de ontwerpen van het komitee voornamentlijk heeft overwogen: »1. Uit het oog van het rivierbelang, zoodat de overbrugging der rivieren de Lek, de Waal en de Maas, volgens de voorgestelde ontwerpen, de kans van ijsstopping en dijkbreuk niet vermeerderen kan, maar integendeel die kans zal verminderen, bij vergelijking met den tegenwoordigen toestand der riviervakken, waar de bruggen ontworpen zijn; 2. Uit het oogpunt van het algemeen belang, zoodat de spoorweg geen nadeeligen invloed zal uitoefenen op het inundatiegebied, tusschen de rivieren de Lek en de Waal of op dat van de Beersche Maas, en den aanvoer of afvoer van het water geene nadeelige stoornis bij den spoorweg zal ondervinden, waardoor eenige belangen gekrenkt konden worden; 3. Uit het oogpunt van het vervoer langs den spoorweg en langs den waterweg, zoodat de spoorwegbruggen zoo hoog ontworpen zijn, dat men geen beweegbaar gedeelte voor de scheepvaart behoeft aan te nemen, en deze evenmin als den spoorweg, nimmer eenige belemmering zal behoeven te ondervinden." Eindelijk zegt genoemde hoofdingenieur: »Ik mag het verslag met vertrouwen onderwerpen aan het oordeel van allen, die over dit gewigtig ontwerp kunnen of moeten oordeelen, en zal alleen nog opmerken, dat ik natuurlijk niet tot al de onderdeelen heb kunnen afdalen, daar dit voor het tegenwoordige niet vereischt kan worden, en nutteloos zou wezen, nu het geheel der moeijelijkheden overzien kan worden en de middelen aangewezen zijn, om die te voorkomen."

— De *Tijd*, heden het antwoord der regering nagaande, zegt, ten aanzien van de aangevraagde koncessie van het Amst.-Utr.-komitee, in vergelijking met het ontwerp door de regering voorgestaan:

Hoewel deze koncessie dus vijf ten honderd rente-waarborg aanvraagt, terwijl het wetsontwerp niet meer dan vier en een half toekent, blijkt het echter dat de som door den Staat jaarlijks aan rentewaarborg uit te keeren, volgens de Regeringsvoorstellen, altijd nog drie tonnen gouds hooger is, dan die, welke de heeren *Wolterbeek c. s.* verlangen. Om tot deze uitkomst te geraken, moet men natuurlijkerwijs het maximum der uitkeering voor beide koncessiën aannemen, welke becijfering nog in het nadeel van het wetsontwerp is, want de meerdere beknoptheid van het plan-*Wolterbeek c. s.* mag op grootere opbrengst hunner lijnen en derhalve op mindere bijpassing van Staatswege doen rekenen. Daarenboven vragen die heeren ongeveer dertien millioenen minder subsidie dan de koncessionarissen *Sloet-Reuchlin* en *Bredius Sypesteyn c. s.*

Wij meenen te weten, dat ook de Zeeuwsche lijn in de aanvraag der heeren *Wolterbeek c. s.* is opgenomen, hoewel het tracé daarvan nog niet in alle opzigten is vastgesteld. Als dit zoo is behoorde de Memorie van Beantwoording daarvan melding te hebben gemaakt, al ware het onder voorbehoud der juiste rigting. Wij vertrouwen intusschen dat de heeren *Wolterbeek c. s.* zelven openbaar zullen doen maken, welke lijnen zij hebben aangevraagd en op welke voorwaarden, ten einde de Kamer in staat worde gesteld de door hen verlangde koncessie te kunnen vergelijken met die, welke de Regering wenscht te verleenen.

*— Uit 's Hage schrijft men ons van den 29. Okt.: Naar men verneemt, is te Leamington, in Engeland, overleden de heer *Annesly*, konsul van H. M. de koningin van Groot-Brittanie in Noord-Holland, residerende te Amsterdam. Tot dat door eene nieuwe benoeming die vakature zal vervuld zijn, is de Engelsche vice-konsul *Flower* te Amsterdam met de waarneming der funktiën aan het Engelsche konsulaat aldaar belast.

— De natuurkundige afdeeling der koninklijke akademie van wetenschappen te Amsterdam hield gister hare gewone vergadering.

De sekretaris leest het verslag voor, uitgebragt door de HH. *v. Hall* en *Oudemans*, over den brief van den heer *Janssen* over zaden en vruchten in oude Zwitsersche meerwoningen gevonden.

De heer *Vrolik* brengt namens de kommissie *ad hoc* het verslag uit omtrent de uitkomsten van hare proefnemingen te Nieuwendam, te Vlissingen, te Harlingen en te Stavoren genomen, met middelen om hout tegen de verwoestingen van den paalworm te behoeden. Spr. deelt mede, dat de tot proefneming bestemde palen van bereid hout te Vlissingen, Harlingen en Stavoren zijn geplaatst in Mei, te Nieuwendam in Maart, April en Mei. De opneming had plaats in Sept. en Okt. Hij zegt, dat bij de opneming al de leden der kommissie tegenwoordig waren, en dat de palen zeer naauwlettend werden bezigtigd, hetgeen noodig was, daar de openingen door den worm veroorzaakt zoo klein waren, dat zij alleen door een zeer geoefend oog konden worden ontdekt. In een nader verslag zal hierover breeder worden uitgeweid. De aangewende beveiligingsmiddelen kunnen worden gebragt tot de drie volgende kategoriën: 1. Bedekking der oppervlakte van het hout door behoedmiddelen tegen den paalworm; 2. inpersing van vreemde zelfstandigheden in het hout, en 3. aanwending van vreemd hout, verschillende van het gewone konstruktiehout. De kommissie heeft alleen een gunstig oordeel uitgebragt over het met koolteer, kreosoot en teerolie doortrokken hout; dit gunstig oordeel is echter niet standvastig, maar de verkregen uitkomsten pleiten voor het voortzetten der proefnemingen. Zij stelt dus voor, om haar verslag aan de regering te onderwerpen en aanvraag te doen om meerdere gelden tot dekking der kosten, daar de verleende *f* 2000 niet toereikend zullen zijn, en de nadere aanvraag niet beneden *f* 1000 zal blijven.

De heer *van Geuns* heeft vervolgens eene bijdrage geleverd over beenweefsels en beenvorming.

De heer *Buys Ballot* heeft daarna eenige opmerkingen over den ring om de zon, door *Leverrier* vermoed, medegedeeld en verder gesproken over de middelen, om deswege tot zekerheid te geraken.

De heer *Staring* heeft daarna eene geologische bijdrage geleverd, inzonderheid met opzigt tot alluviale gronden.

De vergadering is daarna gescheiden.

— Uit Breda schrijft men van gisteren aan de *N. R. Ct.*:

Omstreeks een 80tal onderofficieren zullen in den loop der volgende maand alhier aan het examen deelnemen. Zij zullen bij partijen van hunne respektieve korpsen herwaarts worden opgeroepen, ten einde aan gemeld examen te worden onderworpen en wel 65 aspiranten dingende naar de betrekking van 2. luit. bij het wapen der infanterie 5 idem voor het wapen der artillerie, en 11 idem voor het wapen der kavallerie. De aspiranten van het wapen der kavallerie zullen, nadat zij alhier aan het examen onderworpen zijn geweest, wat hunne praktische kunde betreft, te 's Hage moeten doen blijken, en wel onder toezigt van den kol. *Castendijk*, komm. van het 5. reg. dragonders aldaar, en den maj. *Sodenkamp*, van laatstgenoemd korps, welke majoor deel van de kommissie van het examen uitmaakt.

— Door den minister van oorlog is aan de chefs van de korpsen infanterie, eene cirkulaire gerigt, waarbij kennis gegeven wordt, dat aan de onderofficieren en korporaals, tot gemelde korpsen behoorende, die geneigd zijn bij het Indische leger over te gaan, eene premie zal worden toegekend als: voor de officieren eene som van *f* 140, en voor de korporaals van *f*125.

— Het *Handelsbl.* berigt heden, dat direkteuren van het Nederl. Nijverheids-kongres den minister van binnenl. zaken een adres hebben toegezonden, waarin gevraagd wordt, dat de regering den ijk der gasmeters mogt verpligtend maken. Ook meldt dat blad, dat er bij den Amst. Handel een adres cirkuleert, aan de Tweede Kamer der Staten Generaal gerigt, om in de regeling van het postwezen en 't brievenvervoer eenige zeer noodige verbeteringen te verkrijgen.

*— Wij hebben in der tijd gewag gemaakt van het belangrijk werk van den heer *Paeile*, die de regten van onzen *Laurens Koster* op de uitvinding der drukkunst zoo krachtig heeft uiteen gezet. Dat werk heeft groot opzien gebaard, en niet alleen in Duitschland, maar ook in Frankrijk tegenspraak gevonden. O. a. heeft de heer *Brento* er op gewezen, dat *Gutenberg*, den letterstempel hebbende uitgevonden, eigenlijk de wezenlijke eer van de uitvinding verdiende. Daartegen komt thans op nieuw de heer *Lister* op, die erkent, dat men veel aan *Gutenberg* verschuldigd is, omdat hij zoo groote verbeteringen aanbragt, en de matrijzen uitdacht; maar dat dit niet wegneemt, dat *niet hij*, die verbeteringen aanbrengt, en eene zaak op hare ware hoogte brengt, de uitvinder is, *maar hij*, die, hoe gebrekkig dan ook, eene geheel nieuwe gedachte 't eerst heeft verwezenlijkt. Die gedachte, van zoo onbegrijpelijk belang voor de toekomst, voor vooruitgang en voor beschaving, was het drukken met losse letters. Daartoe heeft *Laurens Koster* 't eerst in 1423 te Haarlem het middel gevonden: reeds in 1430 verscheen zijn *Spieghel onzer behoudenisse*, met beweegbare uit metaal gegoten letters gedrukt; eerst 10 jaren later zond *Gutenberg* zijne eerste verbeterde proeven in 't licht. Dat is door het onderzoek van den heer *Paeile* tot ontwijfelbare zekerheid gebragt, en daarom is *Laurens Koster*, de Haarlemmer, de *eenige ware uitvinder der boekdrukkunst*, even zeker als *Daguerre* de uitvinder blijft van de daguerreotype, hoewel die kunst door *Blanquart-Evrerard* en *Talbot* eerst tot hare ware volkomenheid is gebragt, en hoewel ook *Daguerre* zelf niet heeft kunnen voorzien, dat zijne vinding van zóó groot gewigt zou worden, als we van lieverlede zien, dat ze werkelijk wordt.

*— Naar wij vernemen, is onlangs nabij de slagkruidfabriek te Delft een stuk land aangekocht, dat waarschijnlijk ingerigt zal worden voor eene pyrotechnische werkplaats, ten dienste van het ministerie van oorlog. Het gerucht loopt, dat aan het hoofd hiervan geplaatst zal worden de kapitein der artillerie *Delprat*.

— Bij onderscheidene beschikkingen van den minister van justitie hebben weder verschillende veranderingen en benoemingen bij het personeel der rijks veldwacht plaats gehad.

— Men leest in de *Midd. Ct.* van den 28. Okt.

Wij vernemen, dat eenige invloedrijke ingezetenen van Middelburg, zich dezer dagen hebben vereenigd, met het doel om de afdamming van het Sloe, in verband met het graven van een kanaal door Walcheren, zoo veel mogelijk bevorderlijk te zijn. Aanvankelijk hebben zij zich, zoo wij wel onderrigt zijn, tot de regering gewend met het verzoek dat in het wetsontwerp tot bekrachtiging der spoorwegkoncessiën, alsnog zoodanige bepaling mogt worden opgenomen dat die afdamming mogelijk zij.

— Het *Hbl.* meldt, dat hetgeen te Amsterdam tegenwoordig onder den naam van *eijer-poeder* (Eggpowder) verkocht wordt, en waarmede men voorwendt het gebruik van eijeren overbodig te kunnen maken, bij een opzettelijk daaromtrent ingesteld onderzoek is gebleken te bestaan uit een mengsel van gelatine of lijm, zetmeel (rijst-, aardappelmeel, enz.) en een weinig zout, zoo dat het eer als plakmiddel, dan als voedingstof aanbeveling verdient.

— Gister morgen, tusschen vijf en negen ure, heeft te Reeuwijk nabij Gouda een diefstal gepaard met moord plaats gehad. De landbouwer *C. V.*, die 's morgens ten vijf ure zijne woning verlaten had, vond bij zijne terugkomst ten negen ure, zijne vrouw, in haar bloed badende, op den grond liggen; de hulp van een geneeskundige werd ingeroepen, doch toen deze ter plaatse kwam was de vrouw reeds overleden. Onderscheidene gouden- en zilveren voorwerpen zijn ontvreemd.

— In de buurschap Haerst is een meisje van 14 jaren, des morgens half tien, in de nabijheid van hare woning, door twee personen aangehouden, die haar van haar zilveren oorijzers en krullen beroofden. Zij zijn later te Ommen gearresteerd, zijnde twee weggeloopen deserteurs van de Ommerschans.

— Te Dalfsen is eene arme weduwe overleden, die grootendeels van liefdegaven bestond. Bij het nazien van haren boedel vond men eenig zilver, *f* 800 aan geld en ongeveer *f* 500 aan vervallen muntbilletten.

— Den 28. Okt. is het fransche stoomschip le Nord, van Petersburg naar Duinkerken, met onklare werktuigen, als bijlegger in 't Nieuwe Diep binnengekomen en heeft hetzelve, bij het zwaaijen, verscheidene schepen belangrijke schade toegebragt.

— Door de Hervormde gemeente te Gorinchem is het volgende twaalftal van predikanten geformeerd: *J. M. Bakhoven*, te Bunnik; *M. A. v. Booven*, Giessen-Nieuwkerk; *A. J. Vis Dieperink*, te Wognum; *J. F. A. v. Dorp*, te Hoornaar; *W. C. Groenevelt*, te Monnikkendam; *A. Moens*, te Sneek; *A. J. Molenaar*, te Harderwijk; *F. C. A. Pantekoek*, te Charlois; *J. Posthumus Meyes*, te Doesburg; *W. L. Riehm*, te Vlaardingen; *A. v. IJsendijk*, te Mantgum c. s.; *C. F. Zeeman*, te Welrum.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 23. tot den 30. Okt. 1859.

ingeschreven: ondertrouwd 21 paar; — gehuwd 7 paar; geboren 32, als 12 j. en 20 m.; — overleden 87, als 50 van het m. en 37 van het v. geslacht, waaronder 3 levenloos aangegeven.

BEROEPEN

te Sluis Ds. *J. J. Gobius du Sart* te Bleskensgraaf.
„ Dragten Ds. *H. J. E. van Hoorn* te Bergum.
„ Grijpskerk Ds *H. J. Frima* te Terhorne.
„ Loon op Zand (15. beroep) Ds. *J. Santee Nieweg* te Feerwerd.
„ Burum de heer *M. de Muinck Keizer*, Kand.

AANGENOMEN.

naar Sneek door Ds. *P. van Limmik* te Zaandijk.

BEDANKT.

voor Heemse door Ds. *H. A. Leemans* te Hellevoetsluis.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De bijeenkomst van de Tweede kamer van gister werd ten 3½ ure (een half uur na den voor de zitting bepaalden tijd, geopend)

Daar het vereischte getal leden niet tegenwoordig is, laat de Voorz. voorlezing doen van de lijst der afwezige leden. Deze zijn de heeren: *Wichers*, *Rijnders*, *Westerhoff*, *Zylker*, *van Heinden Reinestein*, *Dirks*, *Idzerda*, *Lycklama*, *Kingma*, *Stor*

van 's Gravesande, van Zuylen van Nyevelt, Sloet tot Olthuis, Dommer van Polderveldt, van Nispen van Sevenaer, de Kempenaer, van Asch van Wijck, van Akerlaken, van Forreest, Godefroi, Stolte, Duymaar van Twist, Schimmelpenninck, Taets van Amerongen, Gevens Deynoot, van Diggelen, Anemaet Oomen, Jespers, Beens, Bots, van Wintershoven, de Bieberstein, Strens, de Lom de Berg en *de Poorter.*

De kommissie van rapporteurs zijn gereed met hare eindverslagen over de wets-ontwerpen: 1. tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld, en 2. nopens den aanleg en de exploitatie der Noorder- en Zuider-spoorwegen.

Hierna wordt deze bijeenkomst tot nadere bijeenroeping uitgesteld.

STOKHOLM, 24 Oktober.

De koning heeft heden den Zweedschen Landdag geopend. In de troonrede heeft Z. M. gezegd, in alle takken van bestuur het voetspoor en de politiek zijns vaders te willen volgen, en daarvoor op den steun van den Landdag en het volk te rekenen. De toestand des lands wordt in die rede als gunstig afgeschilderd, zoodat de regering gerust gelden kan aanvragen tot verbetering van het leger en de marine, en voor de uitbreiding en voltooijing der spoorwegen. Ook zou een wetsontwerp worden ingediend tot gelijkmatiger regtsbedeeling, en (gelijk reeds per telegraaf gemeld is) eene voordragt om de barbaarsche straffen van verbanning en verbeurtverklaring tegen hen die van het Lutersche tot het Roomsch Katholiek geloof overgaan, uit het wetboek te doen verdwijnen.

MADRID, 23 Oktober.

De infante dona *Amalia*, prinses van Beijeren, is van eenen prins bevallen. Dona *Amalia* is volle nicht van koningin *Isabella.*

De oorlog met Marokko is als onvermijdelijk te beschouwen. De uitrustingen worden met veel spoed voortgezet.

In ons officieel dagblad leest men de aanspraak van den maarschalk *O'Donnell*, in de vergadering der Kortes gehouden. Ten slotte zeide hij: »Ik hoop, dat de oorlog kort zal zijn; wij zullen al onze pogingen daartoe aanwenden. De regering heeft een geheel en volstrekt vertrouwen op de natie; zij gelooft thans de tolk te zijn van het Spaansche volk; zij gelooft, dat geene opofferingen aan de natie te veel zullen zijn, om manschappen en geld te geven, ten einde daardoor aan Europa te doen zien, dat wij nog in staat zijn, ons te vertoonen zoo als wij in onze roemrijkste dagen waren.

»Wij gaan niet naar Afrika, om veroveringen te maken; neen! De God der legerscharen zal onze wapenen zegenen, en de kracht onzer soldaten en zeelieden zal de Marokkanen overtuigen, dat men niet ongestraft het spaansche volk hoont, dat gereed is, om de haardsteden van den vijand, als het moet, op te zoeken, om de gevorderde voldoening te vinden. (Toejuiching.)

»Wij gaan niet naar Afrika, om de belangen van Europa te schaden, er bestaat bij ons daartoe geene gedachte. Wij gaan onze geschonden eer afwasschen, en waarborgen voor de toekomst vorderen. Wij willen door de Marokkanen schadeloos gesteld worden voor de opofferingen, die de Spaansche natie gedaan heeft. Wie zal onzen geestdrift beperken, wie ons gedrag afkeuren? Wij zijn krachtig door de reden waarom wij strijden en door ons regt; de God der legerscharen zal het overige doen!"

TURIJN, 26 Oktober.

De minister van justitie *Miglietti* heeft zijn ontslag ingediend.

BERLIJN, 28 Oktober.

Ter gelegenheid der bijeenkomst te Breslau heeft prins *Gortschakoff* van den prins regent de orde met brillanten van den Zwarten Adelaar ontvangen.

Uit Kassel schrijft men, dat eenige Keur-Hessische burgers eene petitie tot den prins-regent zullen rigten, houdende verzoek, in de konstitutie-zaken van Hessen tusschen beide te komen. Dit adres vindt vele onderteekenaars. De prins regent wordt met vol vertrouwen op zijn regtvaardigheidszin verzocht, de zoo diep gekrenkte zaak van het regt ter hand te willen nemen, en te bewerken dat de konstitutie van 1835, die regtens bestaat, met geene bondswet in strijd is, de eigendommen der kroon en van den Staat waarborgt, hersteld en een einde gemaakt worde aan den ongehoorden toestand waarin Keur-Hessen verkeert, en die, zoo in zedelijk als in stoffelijk opzigt, het volksgeluk moet ondermijnen.

LONDEN, 28 Oktober.

Heden heeft te Liverpool de groote konservatieven-meeting plaats, waartoe de Tory-partij zich reeds lang heeft voorbereid; lord *Derby* heeft dezer dagen zelfs de voornaamste hoofden der konservatieve partij daartoe bij zich ontvangen. Met ongeduld verbeidt men nadere bijzonderheden omtrent die meeting, daar de houding der konservatieve partij in de aanstaande parlementzitting, er waarschijnlijk zal worden aangegeven, of ten minste de opinie der leiders over de voornaamste politieke kwestiën, zoo binnen als buitenlandsche zich zal doen kennen.

LONDEN, 28 Oktober.

Onze dagbladen bevatten geheele lijsten der schipbreuken, die in de laatste dagen op onze kusten hebben plaats gehad. Men brengt het getal op 150. Er zijn vele menschenlevens daarbij te betreuren; alleen met het vergaan van de Royal Charter hebben bijna 400 personen hun graf in de golven gevonden. Het stoomschip Amiral Cator is in de haven van West-Hartlepool vergaan; de John St. Barbe te Cardiff; enz. bij Hartlepool, zijn alleen 45 schepen op de kust geworpen, waarvan 5 zijn verongelukt.

De *Boston Review* meent te weten, 't zij dan in ernst of scherst, dat de N. Amerikan, naijverig op de Great Eastern, een schip willen bouwen van 100,000 ton, waaraan het Engelsche zeemonster van achteren zou kunnen hangen.

PARIJS, 28 Oktober.

Omtrent den brand, heden in het Senaatsgebouw uitgebroken, verneemt men de volgende bijzonderheden:

Tegen één uur na middernacht werd plotseling de omtrek van het palais du Luxembourg, aan de zijde, waar het Senaatsgebouw zich bevindt, door een rooden gloed verlicht. De schildwachten aan de tuin- en de straatzijde bemerkten, dat de koepel boven de zittingzaal in brand stond, en gaven dadelijk der naburige posten er kennis van. Het geroep van *brand!* weêrklonk van alle zijden, en binnen weinige oogenblikken was de geheele buurt op de been. Dadelijk kwamen de pompiers en een deel der burgerwacht. Binnen weinige oogenblikken waren negen pompen in werking. De brand was uitgebroken boven de zittingzaal, en had zich van daar spoedig onder den koepel verspreid. Ten half drie was de brand het hevigst. Daarna stortten stukken van de koepel en eindelijk de geheele koepel in de zaal neêr, drie personen gevaarlijk kwetsende. Ten 7 ure was men den brand meester, terwijl alleen de koepel en de zaal vernield waren.

ADVERTENTIEN.

*** Ondertrouwd:

J. GRAVENDAAL
en
C. A. DE GROOT.

Utrecht, 28 October, 1859.

Algemeene kennisgeving.

*** Bevallen van eene *DOCHTER* M. C. DEN BOER, geliefde Echtgenoot van

W. J. MIJNLIEF.

Liesbosch, n/b Utrecht 30 October 1859.

*** Op den 23. October 1859 is te Haarlem overleden de Hoog Ed. Gestr. Heer H. ROIJEN, gepensioneerd Generaal Majoor, Buitengewoon Adjudant des Konings, Ridder van de Militaire Willemsorde en Kommandeur van het Legioen van Eer.

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed, na langdurig lijden, ten huize van mijn Behuwdzoon, den Heer ISAAK TIRION, tot droefheid van mij en alle hare betrekkingen, MARTHA MABÉ, innig geliefde Dochter van

Utrecht, S. BAVINK,
28 October 1859. Wed. P. MABÉ Fz.

Op uitdrukkelijk verlangen van de overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Palatselijk bestuur.

(No. 2 VAN HET ABONNEMENT.)

Op DINGSDAG 1 November 1859,

zullen de vereenigde Tooneelisten, onder directie van

J. EDUARD DE VRIES,

de eer hebben op te voeren:

DE OVERLEDENE LIONEL,

of wie slechts tijd van leven heeft,

Blijspel in drie Bedrijven.

Waarin Mw. **KLEINE** na haar herstel weder zal optreden.

GEVOLGD DOOR:

EEN DIENST AAN MIJN VRIEND BLANCHARD,

Blijspel met Zang.

Aanvang ten **ZEVEN** *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2.—. Beneden Loge *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 1.—. 1e Amphitheater *f* 1.10. 2e Amphitheater *f* 0.65. Galerij *f* 0.40.

HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

CONCERT.

*** **STRIJK ORCHEST van de Veld-Artillerie,** onder directie van den Heer RUDERSDORFF, op heden avond 30 October, ten huize van

F. RIKKERS,

Aanvang ten 8 ure. in het Wed.

*** De Notaris E. W. VAN SCHERMBEEK te Utrecht, zal op Woensdag den 2. November 1859, des voormiddags ten 10 ure, aan de Nieuwe kade bij de Waardbarrière aldaar, publiek en om contant geld aan de meestbiedenden verkoopen:

Een aanzienlijke partij **Bouwmaterialen** en **Gereedschappen,** bestaande in Eiken en andere Balken, Steigerjuffers, Kolders, Paalhout, Heistellingen en Heiblokken, Rammelschijven, Touwwerk, Hijschblokken, Dommekrachten, enz. Voorts Greenen Lichtkozijnen ten deele voorzien van Glasramen, Raamdeurkozijnen en nieuwe Paneele Deuren, ongeveer 400 nieuwe Marmeren Vloertegels, eene partij Hardsteen, 6 nieuwe Marmeren Schoorsteenmantels, een IJzeren Oprijhek met toebehooren, hoog 1½, breed met zijvleugels 16 el, IJzerwerk en hetgeen verder te voorschijn zal gebragt worden en een dag vóór en op den verkoopdag genommerd te zien zal zijn.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten Kantore van gemelden Notaris.

*** De Hoofd-Administratie van het Regement Veld-Artillerie, in garnizoen te Utrecht, zal op Donderdag den 3. November 1859, des middags 12 ure, aan het Nicolaï Kerkhof binnen Utrecht, ten overstaan van den Notaris DUIJFJES, in het openbaar om kontant geld doen verkoopen **24 REFORM PAARDEN,** des voormiddags aldaar te zien.

BOEKVERKOOPING

*** 7 November 1859 en volgende dagen, van eene verzameling van **Boeken** in verschillende talen en wetenschappen, waarvan het voornaamste gedeelte fraai is gebonden; voorts **Prentwerken, Prenten, Teekeningen,** enz. Voor het meerendeel nagelaten door den Hoog Ed. Gestr. Heer Mr. J. G. VAN NES, Oud-Lid der Staten-Generaal, Ridder der Orde van den Nederl. Leeuw. — De Catalogus is in de Korte Nieuwstraat te bekomen bij J. DE KRUIJFF.

VENDUHUIS MARIAPLAATS.

*** Op Dingsdag 8 November 1859 en volgende dagen, des voormiddags ten tien ure, zal in genoemd Lokaal de gewone **driemaandelijksche verkooping** worden gehouden van velerhande **Meubelen** en andere **Roerende Goederen,** waarbij eenige kapitale **Spiegels,** in keurige Vergulde Lijsten, alsmede eene aanzienlijke en precieuse sortering **Dames Bontwerk,** enz. Breeder bij aanplak-billetten vermeld. — Te zien Maandag 7 November van 10—4 ure.

De hierbij te voegen Goederen worden dagelijks, tot Donderdag 3 November, in het Verkooplokaal aangenomen.

*** De gewone **drie Maandelijksche Verkooping** van velerhande Goederen zal in het *Lokaal van Verkoopingen*, achter Sint Pieter binnen Utrecht, worden gehouden, op *Dingsdag den* 22sten *November* 1859 en volgende dagen, des voormiddags ten 10 ure. De goederen hierbij te voegen, worden aldaar daaglijks, tot en met den 15e. November (en niet later) aangenomen, en zijn Maandag den 21e. November van 10—3 uren aldaar te zien.

HOUTVERKOOPING

*** op *OUDEGEIN*, gemeente Jutphaas op Dingsdag den 29. November 1859, des voormiddags ten 9 ure, van een aanzienlijke partij **gave BOOMEN,** als **125 Pappelen,** waaronder van buitengewone zwaarte, **20 Iepen,** waarbij extra zwaren, **2 Eiken,** eenige **Schietwilligen,** enz., staande op *OUDEGEIN* aan het Vaarwater, voorts **100 zware Schietwilligen,** staande in de Griend, genaamd *Plettenburg*, in het Overeinde van Jutphaas mede aan het Water, het geheel geschikt tot Werkhout.

TE HUUR OF TE KOOP:

*** Een HUIS, op een der beste standen binnen Utrecht, geschikt voor alle affaires, ook zeer gemakkelijk in te rigten voor een gesloten Huis; van het Bovenhuis kan *f* 550 getrokken worden. Adres franco brieven onder lett. V. bij den Boekhandelaar J. MADO te Utrecht.

Op nieuw ontvangen:

*** De 1e qualt. **SARDINES** à 90 cts. de *heele* en 50 cts. de *halve* doos, als ook de **echte Engelsche Colman's MUSTARD** in bussen a 45 cts. per bus. D. C. VAN ZIJST.

Utrechtsche Gasfabriek.

*** De prijs der **Coke** is van af heden *Zeventig Cents* per mud.

PELTERIJEN.

*** **J. LEENAARTS** berigt, dat in zijn **Pelterij Magazijn** zeer ruim voorhanden zijn de keurigste ARTIKELEN van DAMES en HEEREN BONT, bestaande in *Victorines*, *Moffen*, *Manchetten*, *Kraagjes*, losse *Heeren Kragen*, *Otterpetten*, met Lamsvel gevoerde *Heeren Handschoenen*, *Voetzakken* enz.

Dat ook in zijn **Hoeden Magazijn** weder van Parijs zijn ontvangen, keurige KINDER CASTOREN-HOEDEN, PLUIMEN van diverse kleuren, zeer elegante WINTERPETTEN enz.

240STE STAATS-LOTERIJ.

*** Bij den Gekwalificeerden Kollekteur P. H. HAANEBRINK te Utrecht zijn voor bovengenoemde Loterij **Heele en Gedeeltens van Loten** te bekomen.

De trekking der 1ste Klasse heden 31 October 1859.

240ste LOTERIJ.

*** **Heele en Gedeelten van LOTEN** zijn verkrijgbaar ten kantore van J. RIEGEN, volgens de algemeene voorwaarden.

*** De ondergeteekende verwittigt het geëerde publiek, dat zijnen PASSAGIERS WAGEN tusschen *Utrecht en Veenendaal*, te beginnen met 1 November aanstaande, zal vertrekken des Zaturdags middags ten $2\frac{1}{2}$ ure, ten huize van den Heer C. J. WOLFF, Logement het *Vergulde Poortje*, aan de Neude. Blijvende het vertrek der Vrachtwagens onveranderd.

A. WEPPELMAN.

*** Heden verschijnt en is à **5 Cents** verkrijgbaar: Het tweede **Supplement op den Catalogus** der **BIBLIOTHEEK IN VIER TALEN**, van den Boekh. A. VAN DORSTEN Jr, in de Lijnmarkt, bevattende ruim **500** der nieuwste romans. Tevens maakt gemelde Boekh. zijne begunstigers attent op zijne **LEESINRIGTING VAN HOLLANDSCHE en FRANSCHE TIJDSCHRIFTEN**, welke afzonderlijk voor minstens 3 maanden ter lezing te bekomen zijn, en waarvan een prospectus gratis verkrijgbaar is.

JAN VAN REES EN ZOON, te Zwolle,

*** Gaan voort hunne **Theeën**, uitmuntende door kracht, geur en waterhoudendheid, in verzegelde pakjes voorzien van stempel, prijs en nommer, verkrijgbaar te stellen bij **D. C. VAN ZIJST**, Korte St. Janstraat te *Utrecht*; **G. & E. M. LIEFRINK**, Dorpstraat te *Zeist*; **C. J. LASEUR**, Langstraat te *Amersfoort*, en **verder bekende Depôts, alwaar Prijs-Couranten te bekomen zijn.**

NIEUWE LEESINRIGTING

van Hollandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche Tijdschriften.

*** De ondergeteekende heeft de Eer aan zijne Stadgenooten te berigten, dat hij het plan gevormd heeft, om aan zijne **Leesbibliotheek** eene **Algemeene Leesinrigting** te verbinden, op eene zeer uitgebreide Schaal, bestaande uit **Hollandsche, Fransche, Engelsche** en **Hoogduitsche Tijdschriften**, welke zoowel eene reeks van *Letter-* en *Geschiedkundige Journalen*, als van *gemengde* en *Romantiesche* lectuur bevat. — Ten einde dit plan met 1°. Januarij 1860, op verlangen van velen zijner geëerde begunstigers, tot stand te kunnen brengen, heeft hij een uitvoerig *Prospectus*, benevens de lijst der te lezen *Tijdschriften* vrij algemeen aan de ingezetenen binnen en buiten de Stad gezonden, waarop ieder zich naar welgevallen kan abonneren. Mogten er echter onverhoeds belangstellenden overgeslagen zijn, men gelieve dan Prospectussen aan te vragen, welke *gratis* verkrijgbaar zijn. — Zijn **LEESBIBLIOTHEEK**, welke steeds met de nieuwste Werken van Smaak voorzien is, en waarvan thans een nieuw Supplement het licht ziet, beveelt hij bij vernieuwing in de attentie van het lezend publiek aan.

Utrecht 1859.

J. H. SIDDRÉ,
Oudegracht, Hamburgerbrug A. N°. 9.

REVALENTA ARABICA

*** Iemand, die aan de thans heerschende koorts geleden had, en, ofschoon sedert eenige weken daarvan bevrijd, van dag tot dag zwakker werd, ging tot het gebruik der Revalenta over, met dat gunstig gevolg, dat hij van stonden aan begon te herstellen en binnen 14 dagen zijn vorige krachten terug kreeg.

Ik heb verlof bekomen, hieraan bupliciteit te geven en aan belangstellende mondeling nadere inlichtingen te verstrekken.

Veendam, 11 October 1859. O. H. SAVENYE.

De **REVALENTA** is een voedzame, krachtige spijs en belooft leven en gezondheid aan alle lijders; niemand behoeft meer aan zijne genezing te wanhopen.

Borst- en maagkwalen, koort, zinkings, verstoppingen, maagkramp, maagpijn, hoest, aamborstigheid, diarrhaea, oprispingen, zuur, kolijk, zenuwziekte, stuipen, vloed, slijm, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeling, graveel, maagkanker, scheurbeuk, klieren, tering, rhumatische aandoeningen, griep, misselijkheid en braking en nog vele andere ziekten, geneest zij spoedig en zeker.

Het is zonder tegenspraak de eenvoudigste en minst kostbare wijze van genezing. Gezond, voedend en krachtgevend kan zij alle andere spijzen vervangen. *Zij is voor kinderen en volwassenen als ontbijt zeer aan te bevelen. Zuigelingen kunnen er mede gevoed en groot gebragt worden. Zieken kunnen geen beter diëet houden dan zich bij de* **Revalenta** *te bepalen.* Ze kan op verschillende wijze zeer smakelijk gereed gemaakt worden.

Men zij op zijne hoede tegen nagemaakte soorten; de echte **REVALENTA** van de Heeren BARRY DU BARRY & Co., 77 regentstreet Londen. wordt alleen verkocht door het *VERKOOPHUIS* en deszelfs Dépots.

Men lette er vooral op, dat iedere Bus tot waarborg der echtheid met de Handteekening F. VON WINDHEIM & Co., *VERKOOPHUIS voorzien is.*

De prijs der **Revalenta** is: Kleine Bussen $87\frac{1}{2}$ Ct. 1 ℔ *f* 2, 2 ℔ *f* 3.50, 5 ℔ *f* 8, 12 ℔ *f* 16.

Eene Brochure, die over dit heilmiddel handelt, wordt *gratis* afgegeven.

Amsterdam Verkoophuis.
Utrecht *T. Uhlenbroek* Choorst.
„ *T. Uhlenbroek* O.Gracht bij de Hamburgerbrug.
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.
„ *P. J. Hunck*, „
Amersfoort, Gebr. *Bruning*.
„ *G. T. C. v. d. Roemer*.
„ *A. H. v. Ruiven*.
Baarn, *E. v. Dapperen*.
„ Gez. *Petersen Nobbe*.
Bodegraven, *B. E. C. Schlatman*.
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen*.
Kuilenburg, *J. V. Hondius*.
Vianen, *B. Swarny*.
Wijk bij Duurst, Wed. *C. Zorn*.
IJsselstein, *J. Groenhoff*.
Zeist, *C. G. Adlung*.
en in de bekende dépots in de andere steden.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY doen verbazende uitwerking ingeval van *brandwonden*. E..... Z...., te Maastricht, had zich met kokend water deerlijk gebrand. Hare regterzijde en been vooral waren in een beklagenswaardigen toestand. Op het oogenblik van het toeval had men een middel aangewend, waardoor het vleesch tot op het been zich afschilde. Men riep vervolgens geneeskundige hulp in, doch al spoedig was haar toestand hopeloos. Een vriend, die haar bezocht, en wiens been door de zalf en pillen van *Holloway* genezen waren, beval haar dezelven aan; zij volgde dien raad op, en in veertien dagen tijds was zij genezen, en heeft uit erkentelijkheid hare genezing aan den professor *Holloway* schriftelijk medegedeeld

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

*** Bij de Boekhandelaren NOLET EN ZOON, en verder alom, is te bekomen:

GEZONDHEIDSLEER VOOR HET VOLK,

naar het Hoogduitsch van Dr. **F. W. PIRZLING** bewerkt, en van eene Voorrede voorzien, door **J. W. SCHUBART,** Officier van Gezondheid. Prijs 75 Cents.

GEVEILD DEN 29. OCTOBER 1859.

Een Huis binnen Utrecht, wz. van de Nieuwegracht, A. 859. *J. de Bruin.* *f* 4350. Een Huis binnen Utrecht, wz. van de Lange Nieuwstraat, op den hoek van het Paijenborgsteegje, A. 404. Wed. *Brouwer.* *f* 3500. Een Huis binnen Utrecht, oz. van de Lijnmarkt, E. 32. *J. Sakkers* qq, *f* 2600. Een Huis binnen Utrecht, nz. van de Lange Lauwerstraat, H. 84. *J. van der Sluis.* *f* 1020. Eene Woning binnen Utrecht, in de eerste Achterstraat, H. 97. *H. van den Berkhof.* *f* 540. Zeven aan elkander gebouwde Woningen te Utrecht, in de Weerd op den Hopakker, oz. van den Oosterstroom, M, 405, F—M. *H. Verkerk.* *f* 1605.

Oct	GEHUWD.	
26	P. P. Arnouts en C. M. de Groot.	Rotterdam.
30	B. ter Braake en J. Schinkel.	Kampen.
26	A. E. A. v. Golstein Hoekenburg en B. (A. H. v. d. Burgh	Breda.
26	J. de Kuijzer en C. M. Draijer	Rotterdam.
19	A. Noorderbroek en C. P. Ebell.	Leeuwarden.
27	W. Schipper en W. B. Offers.	Amsterdam.
26	A. J. P. D. Swemer en J. C. Senee.	Rotterdam.
26	H. Samuel en M. Philip.	Rotterdam.
26	I. de Vries en M. D. Zon.	Dordrecht.
	BEVALLEN.	
24	A. D. v. d. Gou Netscher geb. Netscher, z.	Delft.
26	B. Jacobson geb. Westerborgh, dochter.	Rotterdam.
25	C. L. B. Kramers v. Buuren geb. v. Heijst, z	Gouda.
26	J. G. Moens geb. Tromp, dochter.	Rotterdam.
28	P. Nolting geb de Sauvage, dochter.	Haarlem.
26	N. Olman geb. Lansberg, zoon.	Rotterdam.
26	P. H. E. Pierson geb. Gildemeester, d.	Rotterdam.
23	J. Reekers geb. Iges, dochter.	Enkhuizen.
24	S. H. Schuijt geb. Veelwaard, zoon.	Amsterdam.
26	A. E. Verboom Soumain geb. v. d. Stok, d	Leijden.
	OVERLEDEN.	
24	B. Andriesse.	Zutphen.
26	C. v. Aken, 60 j.	Vlaardingen.
21	C. C. Bisschop geb. Alstede, 42 j.	Amsterdam.
22	G. Bussemaker, 55 j.	Deventer.
22	D. Bronsdijk.	Zaandam.
25	T. Couwenhoven geb. Mulder, 37 j.	Zaandijk.
23	P. H. v. Diest.	Nijmegen.
24	H. W. Deiman, 74 j.	Haarlem.
25	C. Eekelen.	Gouda
23	C. H. Felix, 72 j.	Boskoop.
21	Mej. B. Goedkoop.	Hasselt.
25	A. J. W. A. v. Goor, dochter 16 j.	Gouda.
21	IJ de Haan, 60 j.	Leeuwarden.
26	J. de Jong geb. Pronk, 31 j.	Vlaardingen.
24	L. Klosner, 80 j.	s' Bosch.
24	J. v. de Laar geb. de Wilde, 58 j.	Rotterdam.
23	H. Lagerweij, 51 j.	Dordrecht.
24	E. Marschalk.	Alphen.
22	D. v. Ommeren, 61 j.	Wageningen.
25	J. C. Rover.	Rotterdam.
20	A. Schoneveld v. d. Cloet.	Gouda.
25	G. H. Ulrich, zoon 31 j.	Rotterdam.
24	J. de Voogd, 84 j.	Dordrecht.
26	G. de Vogel geb. Hollemans, 83 j.	Rotterdam.
24	W. F. Wesseling, zoon.	Tiel.
24	J. v. d. Waarden, 50 j.	Haarlem.
21	W. J. Westerouen v. Meeteren, z. 39 j.	Dordrecht.

MARKTBERIGTEN.

UTRECHT, 29 Oktober 1859.

Tarwe van *f* 8.25 tot *f* 11.00. Rogge van *f* 6.50 tot *f* 7.00. Boekweit van *f* 6.25 tot *f* 7.00. Haver van *f* 3.50 tot *f* 5.00. Garst van *f* 5.00 tot *f* 5.25. Paardenboonen van *f* 7.00 tot *f* 7.75. Witte Boonen van *f* 9.25 tot *f* 11.25. Groene Erwten van *f* 9.25 tot *f* 13.00. Hennipzaad van *f* 5,00 tot *f* 5.50. Aardappelen van *f* 2.20 tot *f* 3.25 per mudde. Boter van *f* 0.86 tot *f* 1.28 per Ned. pond. Hoender Eijeren van *f* 3.90 tot *f* 4.00 de 100 stuks. Eenden Eijeren *f* 3.50. de 100 stuks.

Ter markt waren aangebragt: 649 mudden Tarwe, 136 m. Rogge, 393 m. Boekweit, 297 m. Haver, 15 m. Garst, 13 m. Paardenboonen, 128 m. Witteboonen, 18 m. Groene Erwten, 14 m. Hennipzaad, 1040 m. Aardappelen, 2460 ponden Boter.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Okt.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°	Ther. F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
			N 3.						
29	2	zw.	3.0	744.89	49.3	— 1.4	0.84	3.0	Zw. bewolkt.
	10	zw.	0.0	45.52	45.5	— 0.9	0.95	0.	Betrokken.
30	8	wzw.	1.0	49.31	42.4	— 2.5	0.88	0.1	Zw. bewolkt.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 29 Oktober 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{13}{16}$	$63\frac{3}{4}$
dito dito	3	„	$75\frac{3}{4}$	76	76
dito dito	4	„	$96\frac{3}{4}$	$97\frac{1}{8}$	97
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{1}{2}$		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$31\frac{1}{2}$	$31\frac{11}{16}$	$31\frac{11}{16}$
Obligation	3	„	44		
Binnenl. Schuld	3	„	$40\frac{7}{8}$	41	41
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{2}$		
dito 1856/59	3	„	$42\frac{3}{16}$	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{1}{4}$
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	$103\frac{1}{8}$	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{1}{8}$
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{3}{4}$	$85\frac{3}{8}$	
Certifikaten 1840	4	„	$81\frac{1}{4}$		
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	$81\frac{1}{8}$		
dito 5e Serie	5	„	$90\frac{1}{4}$		
dito 1855 6e Serie	5	„	$99\frac{1}{4}$		
dito Adm. te Londen	3	„	$64\frac{3}{16}$		
Certifik. van Assign.	6	„	$62\frac{1}{4}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°.*	5	pCt.	$61\frac{1}{4}$		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$51\frac{3}{8}$	$51\frac{11}{16}$	$51\frac{5}{8}$
Oblig. Rente Am.	5	„	71	$71\frac{3}{8}$	$71\frac{3}{8}$
dito dito Nat. 1854	5	„	$56\frac{3}{16}$	$56\frac{1}{2}$	$56\frac{3}{8}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$27\frac{1}{2}$	$27\frac{9}{16}$	$27\frac{1}{2}$
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855	1	„	$14\frac{3}{4}$	onb.	
Venez. Oblig.	3	„	$26\frac{1}{4}$	$26\frac{3}{4}$	$26\frac{3}{4}$
Grenada, Oblig.	$3\frac{1}{4}$	„	$15\frac{1}{16}$	$15\frac{3}{16}$	$15\frac{3}{16}$
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{1}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 259 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

VERKORTING van de Memorie van Beantwoording der Regering op het voorloopig verslag der Tweede Kamer op 't wetsontwerp voor den aanleg van Noorder- en Zuider-spoorwegen.

De regering ziet met leedwezen, dat men is teruggekomen op de vroegere bedenkingen omtrent hare gedragslijn jegens verschillende koncessionarissen. Wat aangaat de lijn Utrecht-Amersfoort-Zwolle, zegt de reg., dat het onjuist is, dat die koncessie geene uitvoering zou mogen erlangen, dan wanneer de zaak der konc. *Sloet-R.* was beslist; die heeft daarentegen een meer definitief karakter verkregen; op den 14 Julij dezes jaars zijn de voorwaarden voor de definitive koncessie door de heeren *van Lokhorst* en *Blondot* te Parijs en den heer *van der Elst* te Brussel, de voorloopige koncessionarissen, aanvaard. De koncessie betreft den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Utrecht, langs Amersfoort, Nijkerk en Harderwijk, tot Zwolle, met voorkeur voor den aanleg van gelijken weg van Amersfoort naar Deventer of naar Zutphen. Binnen zes maanden na den dag der aanvaarding, en alzoo vóór of op den 13 Januarij eerstkomende, moeten de koncessionarissen aan de goedkeuring van den minister van binnenlandsche zaken hebben onderworpen het plan van de, met inachtneming der hiervoren genoemde plaatsen, te volgen rigting. Weder binnen zes maanden na de goedkeuring dier ontwerpen, moeten de plans en de bescheiden voor de geregtelijke onteigening zijn aangeboden, en binnen *vier* jaren na de aanvaarding moet de spoorweg van Utrecht tot Zwolle voltooid en in exploitatie zijn gebragt. De koncessionarissen zijn van hunne regten vervallen en het gestelde waarborgkapitaal vervalt aan den Staat, indien de plans en de verder voorgeschreven bescheiden niet binnen de gestelde termijnen zijn aangeboden en ontvangen, en de weg niet binnen de vier jaren is voltooid, tenzij die niet-voltooijing het gevolg mogt zijn van overmagt, buiten de schuld der koncessionarissen.

Omtrent de aanvraag om koncessie door Amsterdamsche huizen voor den lijn Utrecht-Culemborg-'s Hertogenbosch, zegt de reg. dat *onder dagteekening van den 19 Okt.* door de heeren *R. D. Wolterbeek*, *J. v. Eghen*, *Ch. le Chevalier*; *Jacob Fock*, *H. Rahusen* te Amsterdam en *H. A. v. d. Wall Bake* aan den koning koncessie is gevraagd voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg, loopende:

a, van Harlingen, langs Leeuwarden, Groningen, Assen, Meppel, Zwolle, Wijhe, naar Deventer;

b, van Zwolle naar Kampen;

c, van Utrecht, langs Amersfoort, Deventer, Almelo, Enschedé, naar de grenzen;

d, van Utrecht, langs Culemborg, Zalt-Bommel, 's Hertogenbosch, Helmond, Venlo, naar Maastricht;

e, van Venlo en Roermond naar de grenzen;

f, van 's Hertogenbosch, langs Tilburg, naar Breda;

g, van Tilburg naar de grenzen.

De voorwaarden, waaraan zij die koncessie willen verbonden hebben, zijn de volgende:

1. de staat waarborgt een jaarlijksch bedrag van *vijf* ten honderd voor dividend en inkoop over het kapitaal, benoodigd tot den aanleg van bovengenoemde lijnen, tot een maximum van *f* 3,200,000 's jaars gedurende den tijd van 50 jaren;

2. de koncessie wordt verleend voor den tijd van 70 jaren;

3. tot het daarstellen der benoodigde bruggen verleent de staat een subsidie van *f* 12,000,000.

Hangende de afdoening van de voordragt der regering kan, daargelaten de waarde der aanvrage, van het verleenen eener koncessie aan de heeren Wolterbeek c. s. thans evenmin sprake zijn, als dit het geval heeft kunnen zijn met anderen, die hun zijn vooraf gegaan, zoo als de heeren Reerink c. s. Omtrent de aanvrage dezer laatsten moet de regering herhalen, dat geene kaarten, plannen en profillen door die heeren bij hunne aanvraag zijn overgelegd, al zijn zoodanige stukken aan een minister op eene audientie *vertoond*.

Ter voldoening aan het verlangen, in eene der afdeelingen uitgedrukt, wordt de onderstaande opgave medegedeeld van de aanvragen om koncessie, sedert de dagteekening van de Memorie van Beantwoording wegens den Noorderspoorweg (22 April 1859) bij het Dep. van Binnenl. Zaken ontvangen.

In de maand Junij jl. adressen van de heeren Reerink c. s. tot aanleg en exploitatie van de volgende wegen:

a. van Harlingen, over of langs Franeker, Leeuwarden, Sneek, Akkrum, Heerenveen, Wolvega, Steenwijk, Meppel, Zwolle, Raalte, Nijverdal, Almelo, Oldenzaal, Enschedé, naar de grenzen van Hannover in de rigting van Rheine in Pruissen;

b. van Leeuwarden, over Groningen en Winschoten naar de grenzen van Hannover in de rigting van Leer of Papenborg;

c. van Groningen, over Assen, naar Meppel;

d. van Zwolle naar Kampen;

e. van Raalte, over Deventer, Amersfoort, naar Utrecht tot den Rijnspoorweg;

f. van Deventer, langs Zutphen, naar Arnhem tot den Rijnspoorweg; welke lijnen gezamenlijk eene lengte uitmaken van 500 Nederlandsche mijlen.

Een adres van den heer *H. W. C. Swaan*, te 's Gravenhage, tot aanleg van een weg van Scheveningen, over Woerden naar Utrecht.

In de maand Julij een adres van den heer *Désiré Marchal*, civiel ingenieur te Brussel, tot aanleg en exploitatie van een spoorweg van IJzendijke naar Breskens, in de provincie Zeeland.

In de maand September jl. een adres van de heeren *Reerink* c. s., hiervoren genoemd, tot aanleg van de in hun vroeger adres opgegeven lijnen, aangevuld met de volgende:

a. Van Utrecht over Culemborg, Tiel of Bommel naar 's Hertogenbosch;

b. Van Arnhem over of langs Nijmegen, Grave naar 's Hertogenbosch;

c. Van Rotterdam over Dordrecht, Moerdijk naar Breda:

d. Van Vlissingen over Middelburg, Goes, Bergen-op-Zoom, Breda, Tilburg, Venlo naar de Pruissische grenzen;

e. Van Venlo langs Roermond en Sittard naar Maastricht; te zamen met de Noordelijke lijnen eene lengte uitmakende van 940 Nederl. mijlen.

Een adres van jhr. *François Leyssius*, te 's Gravenhage, voor den aanleg en de exploitatie van een geheel spoorwegnet in Nederland.

Behalve deze aanvragen zijn nog ontvangen: vooreerst een adres van den heer *E. J. H. Dull*, te Almelo, gedagteekend 30 Junij dezes jaars, waarbij hij, voor het geval dat het aanhangige wetsvoorstel tot bekrachtiging van de koncessie, aan de heeren *Sloet* en *Reuchlin* verleend, niet mogt worden aangenomen, terugkomt op zijne vroegere aanvraag tot het verkrijgen van koncessie voor de door hem voorgestane lijnen in het Noorden des *Rijks*; en ten andere een adres van den heer *W. C. Heshuyzen*, oud luit.-ingenieur te Amsterdam, gedagteekend 13 Sept. jl., waarbij hij, in gelijk geval, wenscht te worden toegelaten tot het doen eener aanvraag voor de volgende lijnen: Utrecht-Culemborg-Zalt-Bommel 's Hertogenbosch; 's Hertogenbosch-Tilburg-Breda; Tilburg-Turnhout tot de Belgiesche grenzen; 's Hertogenbosch-Helmond, met paardenspoor naar Eindhoven; Helmond-Venlo-Vierssen tot de grenzen; Venlo-Roermond-Maastricht. Verbinding met Zeeland, zoo die niet aan anderen kan worden opgedragen, en eindelijk Bommel-Nijmegen, zoo de Crefeld-Nijmeegsche lijn niet tot stand mogt komen.

Na de voordragt tot bekrachtiging der beide lijnen in *éene* wet te hebben verdedigd, zegt de reg. omtrent zekere weelde in de door haar voorgestelde lijnen, dat het slechts na rijp beraad en gezette overweging is, dat de Reg. gekomen is tot de spoorweglijnen, die in de verleende koncessien zijn begrepen. Zij kwam daartoe ook op grond der vroeger uitgedrukte wenschen van de meerderheid der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zij wenschte haar voorstel als de vrucht van het gehouden gemeen overleg beschouwd te hebben.

Dat het voorgestelde de grenzen van het bereikbare zou te buiten gaan kan niet worden toegegeven. Wel zal het veel krachtsinspanning vereischen, al de ontworpen wegen in den gestelden tijd te volbrengen; maar dewijl de ondernemers daarin geen bezwaar hebben gezien, mogt de Reg. dit insgelijks niet doen.

De Reg. beweert verder, dat slechts weinig op de lijnen zou kunnen worden ingekrompen, en dat, als er sprake is van een weg van Utrecht naar het Noorden, die naar Zwolle boven die op Deventer voor de Noordel. provinciën gewenscht zou wezen, waarvoor trouwens ook reeds koncessie is aangevraagd.

De Reg. treedt vervolgens in eenige beschouwingen en vergelijkingen omtrent de wegen naar het Zuiden, gelijk die door de reg. worden voorgesteld en die over Culemborg, om te betoogen, dat de laatste en voor Amsterdam en voor Rotterdam meestal tijdverlies zou opleveren, en neemt daartoe thans de meest nabij gelegen punten, als Antwerpen, Leuven enz. tot rigtsnoer, terwijl daartoe vroeger Parijs werd gekozen.

Overgaande tot de **Noorderlijn** zegt de reg. het nut der aansluiting van Groningen met Leer of Ascherdorf te erkennen, maar zij meent thans geene uitbreiding aan de plannen te mogen maken.

Met betrekking tot de gezindheid der vreemde regeringen om op de onderscheidene punten, waar onze spoorwegen de oostelijke grenzen des lands zullen naderen, de aansluiting met het Duitsche spoorwegnet tot stand te brengen, kan de verzekering worden gegeven, dat eene bereidvaardige medewerking dier regeringen mag worden verwacht.

Met genoegen ziet de regering, dat de door haar voorgestelde noordelijke ombuiging in de lijn van Zutphen naar Enschedé tot in de nabijheid van Delden eene wezenlijke verbetering wordt genoemd. Aan het verlangen om ook Hengelo te naderen en zooveel doenlijk in de lijn op te nemen, zal bij de definitive vaststelling der rigting worden voldaan.

Wat de **verbinding van Noord en Zuid** aangaat, zegt de reg. dat zij met de meerderheid van meening blijft, dat voor de verzekering eener goede gemeenschap binnen'slands en naar buiten 2 rivier-overgangen hoogst wenschelijk zijn.

Door de leden, die het denkbeeld der regering omtrent de rivierovergangen bestreden, werd voornamelijk daarop gewezen, dat door het leggen van eene centrale hoofdlijn, waarvan, naar mate der behoefte, zijlijnen links en regts konden uitgaan, een meer beknopt, meer gekoncentreerd spoorwegstelsel aangenomen en millioenen schats gespaard zouden worden. Door de lijn Utrecht-Culemborg-'s Bosch zou, zeide men, eene welvarende streek worden doorsneden en zou de verbinding met het buitenland in menig opzigt beter en sneller zijn. Voor de noordoostelijke provinciën zou door de aangeprezen lijn Deventer, Utrecht eene betere verbinding met Noord-brabant, Limburg en den linker Rijnoever verkregen worden.

De Reg. kan zich met deze zienswijze geenszins vereenigen. Zij meent, dat het ontwerp eener meer gekoncentreerde lijn dan daar wordt aangeboden, geene evenredige vermindering van uitgaven kan ten gevolge hebben; de gemeenschap noch voor het binnen- noch voor het buitenland verbeterd; en zoo de lijn van Utrecht tot 's Bosch door eene welvarende streek zou worden gevoerd, kan dit bezwaarlijk opwegen tegen het nadeel aan het stelsel verbonden. Dit nadeel zou zich zeer sterk aan de Maassteden doen gevoelen, aan Arnhem en Nijmegen eene behoorlijke verbinding ontnemen, en vooral te Dordrecht en te Zutphen het gemis van eene spoorwegverbinding doen betreuren. Het beweren, dat hiertegen het besparen van millioenen schats zou overstaan rust blijkbaar op eene verkeerde voorlichting. De lijn Utrecht-Culemborg-'s Bosch is eene der kostbaarste die gemaakt kunnen worden, uit hoofde der vele moeijelijkheden, waartoe de waterstaatsbelangen aanleiding geven. Volgens eene van regeringswege gedane opneming en berekening is die lijn lang 49.360 el en kost in totaal *f* 20.735.000, waarin ruim *f* 16.000.000 voor de bruggen en bijbehoorende werken is uitgetrokken.

Behalve het bekende adres van den Tielerwaard is ook dezer dagen een adres bekend geworden van den Boemelerwaard, strekkende tot bestrijding van de lijn Culemborg-Bommel-'s Bosch.

Hierop wijst de Reg. er op, dat eene verbinding van de hoofdlijn met Nijmegen met een tweeden rivierovergang over de Waal, ofschoon niet in het net van 't Amst.-Utr. komitee opgenomen, toch eene noodzakelijkheid zou wezen, omdat Pruissen in de rigting van Kleef op Nijmegen eene aansluiting wenscht en daartoe zelfs koncessie is gegeven.

Wat betreft de betere verbinding met Noordbraband, Limburg en den linker Rijnoever, die de Noord-Oostelijke spoorwegen door de lijn Deventer-Utrecht-Culemborg-'s Bosch zouden verkrijgen, daartegen staat over de omweg, die de lijn Zwolle-Deventer voor de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe voor de direkte verbinding met Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage zou ten gevolge hebben.

Evenzoo als de lijn over Culemborg, is ook eene lijn van Utrecht, over Vianen en Gorinchem, tot Breda van Regeringswege onderzocht. Deze weg is lang 59,416 el en is geraamd in totaal op *f* 23,407,000, zijnde in deze som begrepen voor de bruggen en hetgeen men rekent daarbij noodig te zijn, ruim *f* 18,100,000.

Het hoofdbezwaar tegen deze rivierovergangen, in het midden des lands opgeworpen, ligt in de gevaren voor de dijken, die uit het bestaan van vaste bruggen over onze groote rivieren bij ijsgang kunnen geboren worden. Maar, wordt gevraagd, zijn die gevaren werkelijk zoo zeer te duchten, en zijn zij bij den rivierovergang te Arnhem en Nijmegen niet evenzeer en zelfs in hoogere mate aanwezig?

Waar het de belangen van onze rivierdijken geldt, meent de regering dat men in de eerste plaats die van den Noorder Lekdijk moet in het oog houden. Hier treedt de regering in uitvoerige beschouwingen, waarvan, zegt zij, het hooge gewigt der zaak hare verschooning moge vinden. Uit die beschouwingen moet, naar het inzien van de regering worden afgeleid, dat, waar gevaar dreigt, door verhooging van den Noorder Lekdijk, geen volkomen gerustheid voor dien dijk is te krijgen. Maar zoo die gerustheid door geene verhooging van den noorder Lekdijk is te erlangen, kan zij dan ook verkregen worden door zijdelingsche afleiding naar de Waal, zoo als veelmalen werd besproken? Ook dit middel achten vele waterbouwkundigen onvoldoende.

Voor den noorder Lekdijk, die op een slecht staal rust, is dan ook naar het oordeel der regering afwending van gevaar door verhooging van den dijk geen afdoend beveiligingsmiddel; terwijl dit middel met meerdere gerustheid kan worden aangeprezen voor de Betuwe-dijken, die op een beter staal rusten. Van daar ook, dat het gevaar eener opstuwing bij

ijsgang in de lijn Arnhem-Nijmegen minder te vreezen is dan bij eene lijn die den noorder Lekdijk zou bedreigen. Wat men er ook van zeggen moge, nimmer heeft bij de Regering het voornemen bestaan om eene spoorwegverbinding aan te prijzen, waarbij de Lek te Vianen en de Waal te Gorinchem met bruggen zouden worden overgegaan. En zoo de Mem. v. Toel., die in 1857 door een vorig kabinet aan de Tweede Kamer werd aangeboden, daaromtrent twijfel doet ontstaan, is dit aan eene minder juiste voordragt toe te schrijven, want uit de briefwisseling, bij het Depart. van Binnenl. Zaken aanwezig, blijkt ten duidelijkste dat toen altijd op den voorgrond werd gesteld, dat noch te Vianen noch te Gorinchem bruggen mogten gebouwd worden.

Volgens het Voorloopig Verslag zouden zich de waterschapsbesturen ten onregte voorstellen, dat eene vaste brug over de rivier altijd een hinderpaal voor den afvoer van het ijs moet zijn, en zouden zij niet weten, dat de ondervinding hier te Lande, die wel is waar nog niet ver gaat, tot nu toe het tegendeel heeft geleerd. De ijsbrekers aan de brug te Westervoort hebben bij den ijsgang van Maart 1855 uitnemend gewerkt; alle deskundigen zijn het zegt het Verslag verder, daarover eens, dat die brug destijds, wel verre van den ijsafvoer te belemmeren, dien integendeel bevorderd heeft.

Deze gunstige meening steunt vermoedelijk op het bekende rapport der direktie van de Nederlandsche Rijnspoorwegmaatschappij en van haren ingenieur, den tegenwoordigen hoofdingenieur van den waterstaat in de provincie Utrecht, De Regering moet evenwel hieromtrent opmerken, dat in die gunstige meening niet zoo algemeen wordt gedeeld. Integendeel, er bestaat nog verschil van meening omtrent de uitwerking die de brug te Westervoort bij den ijsgang van 1855 heeft gehad, en dat is eene reden te meer voor de Regering om met de meest mogelijke omzigtigheid te werk te gaan, waar zulke overwegende belangen op het spel staan als waarvan hier de rede is.

De slotsom van de beschouwingen der Regering is, dat ook de lijn Arnhem-Nijmegen hare bezwaren heeft. Maar daar kan men aan den spoorweg eene geringe hoogte geven, zoodat hij bij doorbraak geen hinder aan den afvoer van het overstroomingswater aanbiedt en wederom zeer spoedig beloopen is, zoodra de doorbraak is beringd.

Omtrent de bedenking, waartoe het defensiestelsel aanleiding gaf, zij het navolgende opgemerkt:

Had de regering bij de behandeling van de zaak der spoorwegen alle andere belangen aan die der verdediging ondergeschikt kunnen maken, dan ware zeker eene dadelijke spoorwegverbinding van Utrecht op 's Hertogenbosch gekozen. Doch dan zou die verbinding *binnen* en *achter* de Nieuw-Hollandsche linie hebben moeten komen, en niet *vóór* en *buiten* die linie, waaraan geenszins de naam eener veilige militaire kommunikatie *onder alle oorlogsveronderstellingen* kan worden gegeven. De in de koncessiën opgenomen lijnen zijn intusschen in geenen deele *nadeelig* voor de landsverdediging. Zij maken eene goede verdediging der Utrechtsche linie geenszins onmogelijk.

De voorgestelde rivierovergangen in het Westen en Oosten des rijks vallen geheel in het stelsel onzer defensie, wanneer de verdedigingswerken zullen zijn daargesteld die het bestuur van Oorlog, ook buiten opzigt der spoorwegen, nog hoogst noodzakelijk acht. Ten Oosten en Westen der Utrechtsche linie zullen daarom wel spoorweglijnen komen; maar die zijn er nu reeds. Dit zal echter den vijand nog niet zoo gemakkelijk in en achter die linie brengen. Daartoe zouden wij hem het gebruik dier spoorwegen moeten vrijlaten, de akcessen niet verdedigen, de rivierovergangen onversterkt en onbezet laten, en dat alles opgeven zonder het bij den terugtogt onbruikbaar te maken.

Men bedenke tevens dat onbruikbaar gemaakte spoorwegen de slechste wegen zijn voor militair gebruik, bijzonder voor artillerie en voertuigen.

Nog verdedigt de regering de redenen, die geleid hebben tot het voorstel, om een punt van overgang te Arnhem 4000 el beneden de stad te bepalen.

Wat de **Zuiderlijn** aangaat verdedigt de Reg. op nieuw Venlo als aansluitingspunt en geeft te kennen, dat aan eene lijn Helmond-Roermond niet gedacht wordt.

Wat de overgang van het Sloe betreft, zal de regering gaarne medewerken om de brug door een dam te doen vervangen en dan tevens den aanleg te bevorderen van het vereischte kanaal van Middelburg naar Vlissingen. Hierdoor zou evenwel zooverre thans bij het Dep. van binnenl. zaken kan worden beoordeeld, geenszins geldelijk voordeel behaald worden.

Wat het ontwerp van dat kanaal betreft, de ontwerpen daaromtrent zijn nog zoo onzeker, dat zij de spoorwegkoncessie niet mogen verwikkelen, hoe nuttig het bedoeld kanaal ook zou wezen.

Omtrent **de financieele voorwaarden der koncessiën** zegt de reg., dat aan de verschillende ontwerpen al de zorg is besteed waarvoor hunne behandeling onder de bestaande omstandigheden vatbaar was; dat de groote kunstwerken met bijzondere naauwgezetheid zijn nagegaan, en men alle redenen heeft om zich te vleijen, dat de geleverde begrootingen volkomen de waarborgen geven die men verlangen kan.

Wat de verdedigingswerken betreft, ware het niet moeijelijk geweest eene som te vermelden voor de kosten, die ten behoeve van 's lands verdediging, ten gevolge van het maken der in de koncessiën bedoelde spoorwegen, zullen moeten worden gemaakt. Het is echter onmogelijk, die kosten eenigzins juist te ramen, alvorens de rigting der spoorwegen bij de vestingwerken, en bij de rivieren, waarover, niet in de nabijheid van vestingwerken, bruggen zullen worden gemaakt, bepaald zij. Men zou echter, volgens het gevoelen der regering, voor de kosten van al de verdedigingswerken, welke noodig zullen zijn ten gevolge van het maken van de in het ontwerp van wet vermelde spoorwegen kunnen stellen eene som van *f* 1,700,000.

Dat de aanleg van spoorwegen eene hoogst aanzienlijke vermeerdering van het getal reizigers ten gevolge heeft, heeft de ondervinding overal en ook hier te Lande bewezen. En te regt wordt in deze paragraaf van het verslag herinnerd, dat het belang van lijnen, die groote handelswegen kunnen worden, niet vooraf te berekenen is. Een en ander kan evenwel slechts na verloop van eenigen tijd plaats hebben. De onzekerheid, welke daarover bestaat, is echter groot; zij alleen is de reden, waarom een termijn van rentegarantie langer dan 25 jaren gevorderd wordt. Maar wat daarvan zij, welke ook de offers zijn die tot de volvoering der zaak worden gevorderd, de Regering, die zich de zwaarte dier offers geen oogenblik ontveinst, ze geenszins ligt telt, of bemanteIt, meent dat het zaak is daarvoor niet terug te deinzen. De ondervinding heeft het overtuigend bewezen hoe groot het nut is van spoorwegen. De pogingen der regering om hare ondersteuning niet op eens zoo ver uit te breiden, om langzamerhand, van lieverlede, eerst het een en daarna het ander aan te vangen, hebben geenen bijval gevonden; het is, haars inziens, genoeg gebleken, dat zoo min de Natie als de Vertegenwoordiging geneigd waren, haar op dien weg te volgen. De vraag of 's Rijks geldmiddelen *toelieten*, een meer omvattend ontwerp voor te dragen, kon niet ontkennend, die, of de daaruit voortvloeijende lasten *te zwaar* moesten worden geacht, kon niet toestemmend worden beantwoord. Even kan ontkend worden dat, ook dan wanneer de zaak vermeerdering van lasten ten gevolge mogt hebben, de Natie toch altijd het genot zal hebben van de indirekte en direkte voordeelen, welke de spoorwegen onwederlegbaar zullen opleveren.

Wat de zekerheid betreft, of de koncessionarissen indien de wet aangenomen wordt, in hunne onderneming zullen slagen, de regering kan uit den aard der zaak niet anders dan afgaan op de verzekering op goede gronden aan haar door die koncessionarissen gegeven, dat zij vast vertrouwen, onder de bedongen voorwaarden het benoodigde kapitaal bijeen te zullen brengen. Of die verwachting bij den uitslag zal blijken juist te zijn geweest, hangt van de deelneming der kapitalisten af.

Wat betreft het uitsluiten van mededinging, zegt de Reg. dat zij die niet heeft beoogd, dat zij daarentegen de meeste waarborgen heeft gezocht, de beste voorwaarden en daarbij zooveel mogelijk de zamensmelting der vereenigingen, 't geen haar e[...] bij 't groote verschil van inzigten niet is ku[...] gelukken.

Vermits het aanbod van den heer *Reering* c[...] eerst ingediend is den 21 Sept. 1859, zal het[...] overbodig zijn aan te toonen, dat de regering[...] aanbod niet in ernstige overweging heeft ku[...] nemen. Zij meent dan ook nu zich van een oor[...] daarover te moeten onthouden. Zij bepaalt zic[...] de opmerking, dat de som van 33 millioen, [...] in die aanvrage voor kunstwerken wordt verla[...] lang niet toereikend zou wezen, om de werke[...] bekostigen in de aanvrage vermeld. De aanvra[...] willen toch al de werken ondernemen, waarva[...] kosten in het plan der regering zijn geraamd [...] *f* 24,350,000, en bovendien de bruggen in den [...] van Utrecht naar 's Hertogenbosch, welke nog [...] *f* 16,000,000 zouden kosten.

Het zou zeer zeker eene zeer bezwarende [...] waarde zijn, indien men, obligatiën in plaats [...] aandeelen uitgevende, derhalve vaste renten ga[...] derende, en niet uitdeeling aan aandeelhouders, [...] een belang bij de exploitatie en administratie van [...] weg hebben, daarvoor 4½ pCt. rente moest be[...] den. Het zou immers dan voor den Staat [...] verkieslijker zijn, bij eene dusdanige kombinatie [...] kapitaal zelf te verschaffen, vermits hij dan [...] 4½ pCt. rente zou behoeven te besteden. Maar [...] dit dan iets anders zijn dan aanleg van de spo[...] wegen op Staatskosten? — een stelsel, waartegen [...] Tweede Kamer zich bij herhaling zoo ernstig h[...] verklaard. Voor zoover de Regering het plan [...] beoordeelen, schijnt het de bedoeling der ontw[...] pers te zijn, de storting op de uit te geven [...] deelen eerst dan te doen plaats hebben, wann[...] de som van 60 millioen aan obligatien uitgege[...] zou zijn; een denkbeeld dat voorzeker geene a[...] beveling zou verdienen.

De regering acht het ten hoogste onwaarschij[...] dat er bepaalde en voldoende verbindtenissen [...] den aangegaan tot deelneming in de onderneml[...] zoolang de regeling der voorwaarden niet haar [...] finitief beslag hebbe gekregen. De zaak der spo[...] wegen is nu reeds ruim een jaar aanhangig; [...] men aannemen dat kapitalisten zoo lang hu[...] fondsen beschikbaar zouden willen houden?

Na rijpe overweging van hetgeen ten aanzien [...] de bijdragen der provinciën en gemeenten bij [...] haling in het midden is gebragt, en bij de bed[...] kingen welke later dienaangaande zijn gerezen, [...] de Regering tot het besluit gekomen, af te [...] van alle bijdragen van provinciën en gemeenten [...] behoeve dezer ondernemingen. Zij meent alleen h[...] nog te moeten bijvoegen, dat het ten eenenm[...] onjuist is, te beweren, dat van hare zijde eenige [...] minste zedelijke dwang is uitgeoefend om bijdrag[...] van dien aard te verwerven.

Wat het wetsontwerp zelf betreft, de bezwa[...] door de meerderheid aangevoerd tegen het den[...] beeld om in het dispositief der wet de rigting [...] aan te leggen spoorweglijnen op te nemen, weg[...] ook zwaar bij de regering; zij vereenigt zich gaa[...] daarmede.

Ook ten aanzien der bedenkingen omtrent d[...] duur der rentegarantie vereenigt zich de regeri[...] ten volle met het antwoord, daarop in het Versl[...] zelf gegeven.

Ten slotte meent de regering, dat zij naar str[...] regt wel bevoegd zou zijn om, met overleg van [...] koncessionarissen, later wijzigingen in de konces[...] te brengen, voor zoover de bepalingen betreft [...] niet uitdrukkelijk aan de goedkeuring der [...] onderworpen behooren te worden. Maar zij [...] meenen dat van die bevoegdheid geen gebru[...] zou mogen worden gemaakt ten aanzien van [...] slechts eenigzins gewigtige punten; zij zou zu[...] strijdig achten met de goede trouw, vermits [...] de goedkeuring der Wetgeving wordt gevraagd [...] het oog op de koncessie, zoo als zij is liggen[...]

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.